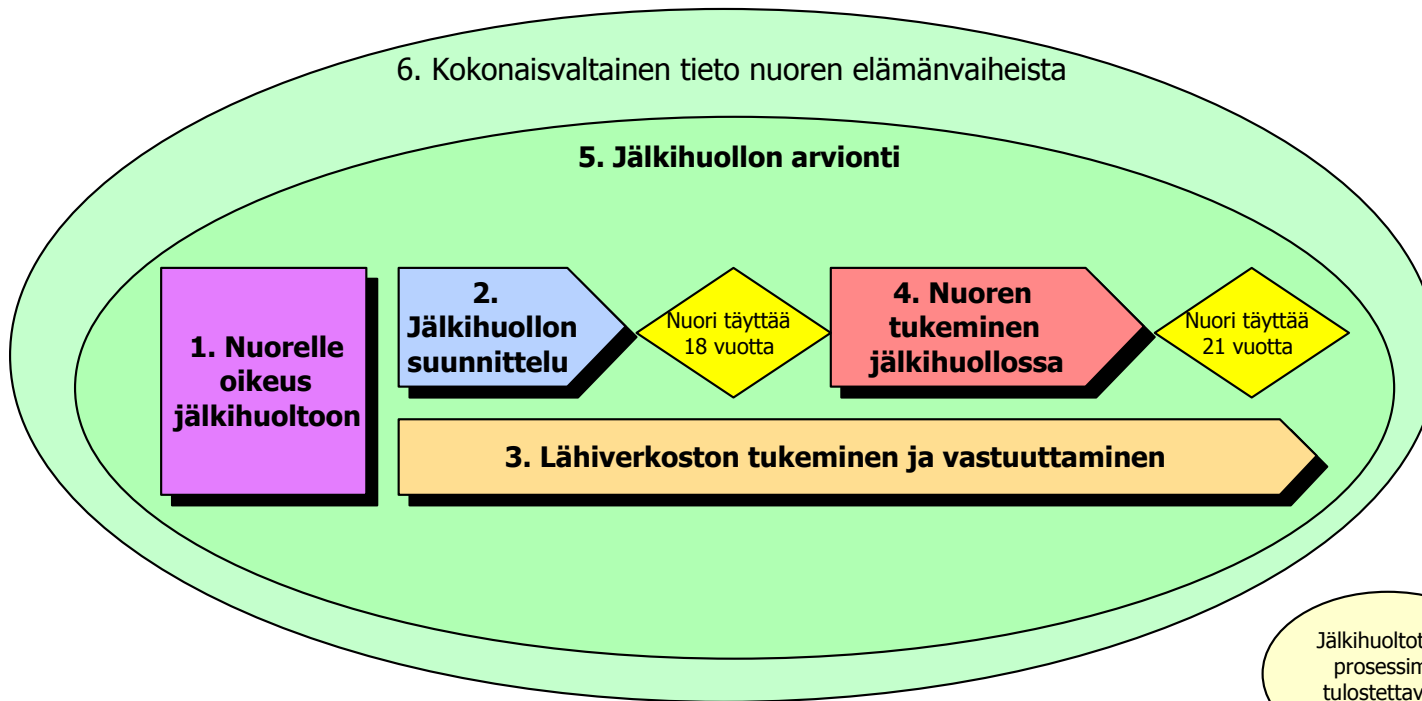

Lastensuojelun jälkihuoltotyön prosessimalli itsenäistyville nuorille

Visio: "Päämääränä on saattaa nuori itsenäiseen elämään, omillaan toimeen tulevaisuudeksi, jolla on oma sosiaalinen verkosto tukena."

Jälkihuoltotyön prosessimalli tulostettavassa PDF-muodossa

Kirjallisuutta

Etelä-Karjalan
lastensuojelun jälkihuollon
kehittämishanke - 2007
(Lappeenranta, Imatra, Joutseno,
Taipalsaari)

Nuorelle oikeus jälkihuoltoon

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417

12 luku
Jälkihuolto

75 §
Lapsen ja nuoren oikeus jälkihuoltoon

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on järjestettävä lapselle tai nuorelle tämän luvun mukainen jälkihuolto 40 §:ssä tarkoitetun sijaishuollon päättymisen jälkeen. Jälkihuolto on järjestettävä myös 37 §:ssä tarkoitetun avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin.

Jälkihuoltoa voidaan järjestää myös muulle kuin 1 momentissa tarkoitetulle lastensuojelun asiakkaana olleelle nuorelle.

Kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viiden vuoden kuluttua siitä, kun lapsi on ollut 1 momentissa tarkoitetun kodin ulkopuolisen sijoituksen päättymisen jälkeen viimeksi lastensuojelun asiakkaana. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 21 vuotta.

76 §
Jälkihuollon sisältö

Kunnan on järjestettävä jälkihuolto lapsen tai nuoren tuen tarpeisiin perustuva 30 §:n 4 momentin mukainen asiakassuunnitelma huomioon ottaen tukemalla lasta tai nuorta sekä hänen vanhempiaan ja huoltajiaan sekä henkilöä, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi tai nuori on, siten kuin tämän lain avohuollon tukitoimia koskevassa 7 luvussa, perhehoitajien tukemista huollon siirron jälkeen koskevassa 46 §:n 2 momentissa, ihmissuhteita ja yhteydenpitoa koskevassa 54 §:ssä sekä tässä luvussa säädetään.

Jälkihuollon päättyessä sosiaalityöntekijän on tarvittaessa laadittava yhdessä nuoren kanssa suunnitelma, johon kirjataan jälkihuollon päättymisen jälkeen nuoren käytettävissä olevat palvelut ja tukitoimet.

77 §
Itsenäistymisvarat

Kun lapsi tai nuori on sijoitettu kodin ulkopuolelle sijoitusta avohuollon tukitoimena, 40 §:ssä tarkoitettua sijaishuoltoa tai jälkihuoltoa koskevien säännösten mukaisesti, hänen itsenäistymistään varten on kalenterikuukausittain varattava määrä, joka vastaa vähintään 40 prosenttia hänen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista tuloistaan, korvauksistaan tai saamisistaan. Määrää laskettaessa ei lapsilisää kuitenkaan oteta huomioon.

Jollei lapsella tai nuorella ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja tuloja, korvauksia tai saamia taikka jos ne ovat riittämättömät, sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on tuettava sijoituksen päättyessä itsenäistymässä olevaa nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa tarpeellisilla itsenäistymisvaroilla.

Sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on oikeus päättää itsenäistymisvarojen maksamisen ajankohdasta. Lähtökohtaisesti itsenäistymisvarat on annettava lapselle tai itsenäistymässä olevalle nuorelle jälkihuollon päättyessä taikka lapsen tai nuoren itsenäistymisen tukemiseen tai turvaamiseen liittyvästä erityisestä syystä viimeistään hänen täyttäessään 21 vuotta.

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on annettava selvitys itsenäistymisvarojen kertymisestä ja maksamisesta sijoituksen päätyttyä ja huoltajan, edunvalvojan tai 15-vuotiaan lapsen sitä pyytäessä myös sijoituksen aikana.

Jälkihuollon suunnittelu

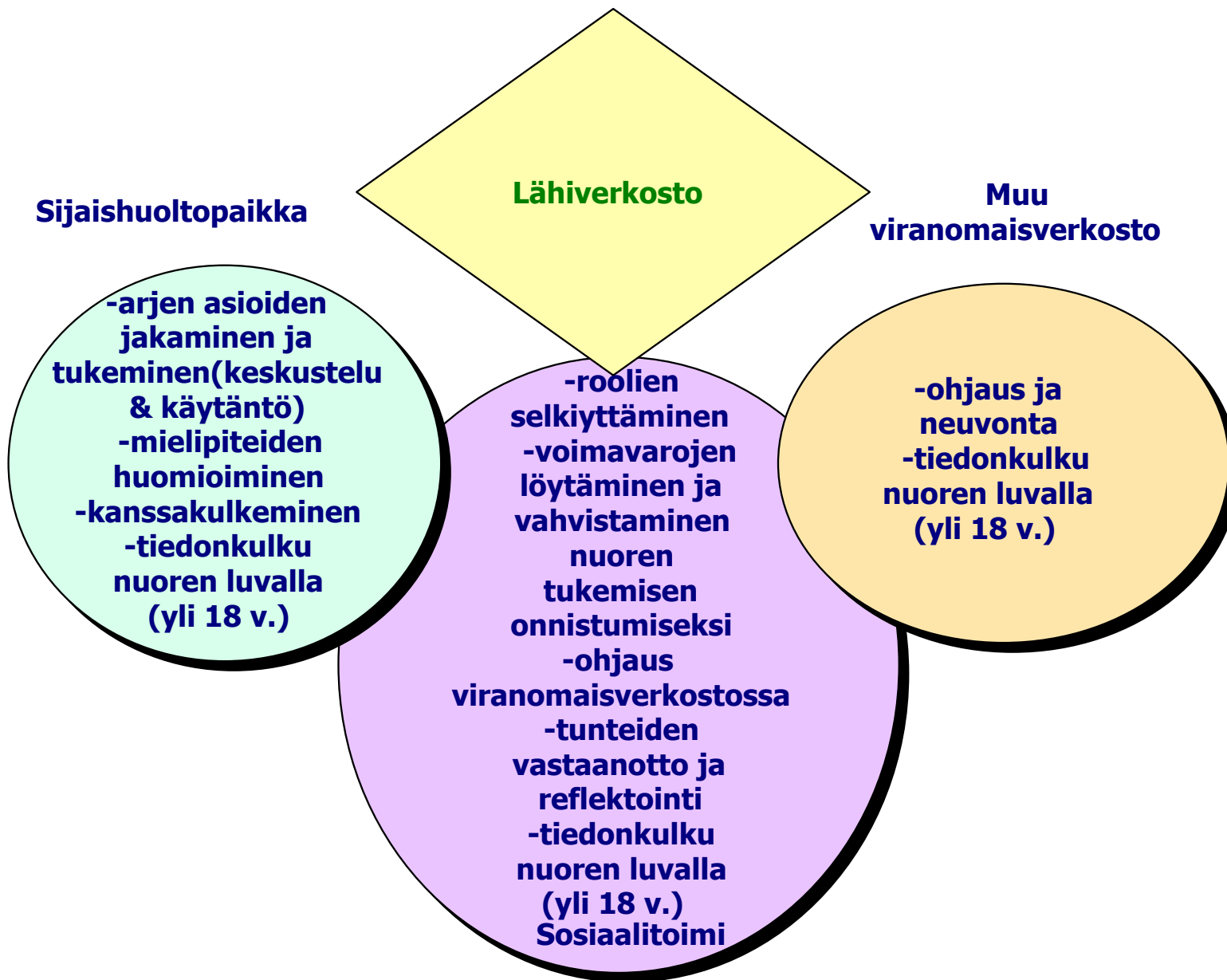
Jälkihuollon suunnittelun tavoitteiden toteuttamisen tukena toimivat lähiverkosto, sijaishuoltopaikka, sosiaalitoimi ja muu viranomaisverkosto yhdessä sovitun työnjaon mukaisesti.

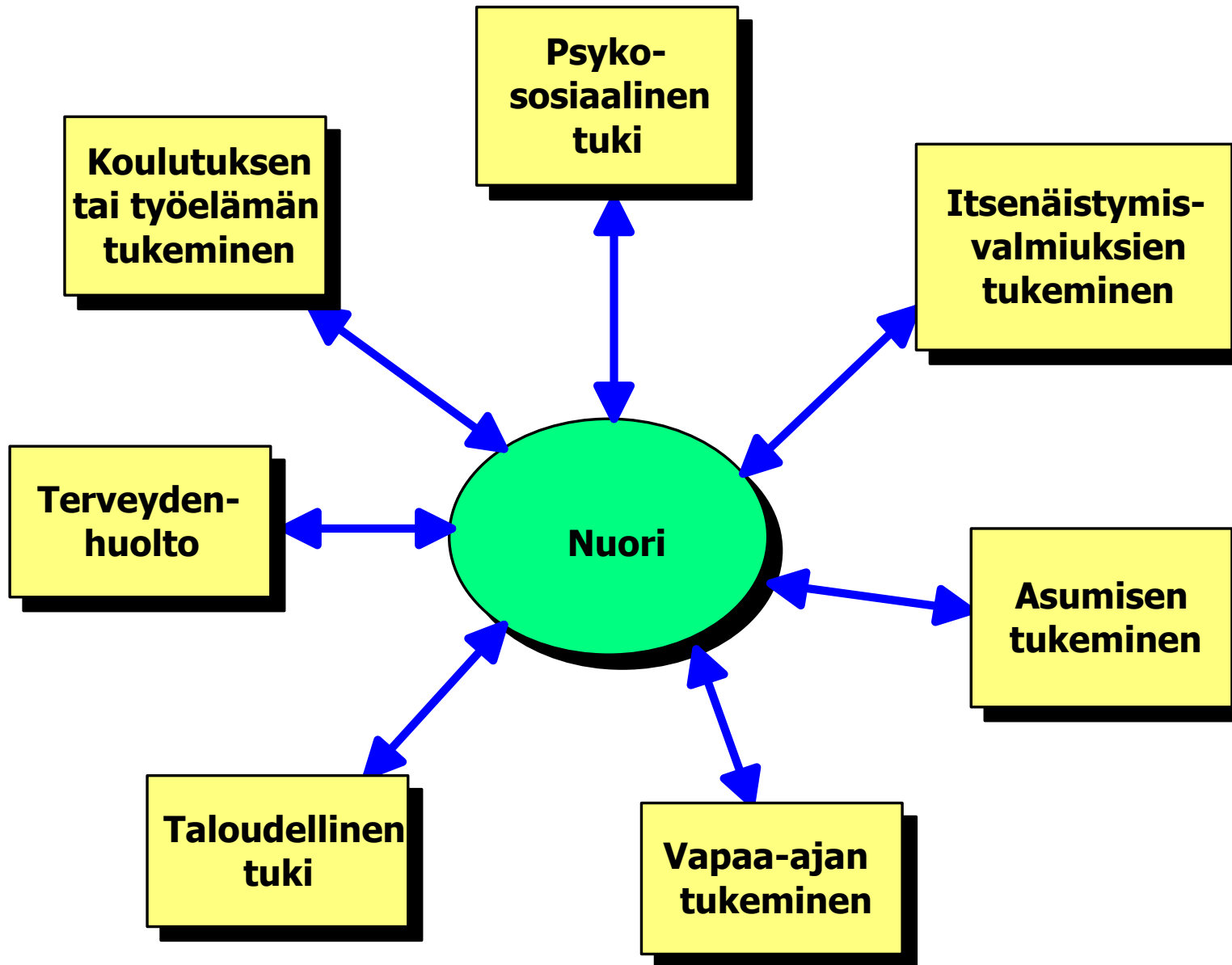
Nuori		Siirtymä- vaiheen valmistelu	Itsenäistymis- taitojen harjoittelu	Lähiverkoston kartoitus	Nuoren asioihin liittyvä tiedonvaihto	Jälkihuolto- suunnitelma palaveri	
Lähiverkosto							
Sijaishuolto- paikka							
Muu viranomais- verkosto							
Sosiaalitoimi							

Lähiverkoston tukeminen ja vastuuttaminen tueksi nuorelle

Lähiverkoston tukemisessa tulee huomioida nuoren itsemääräämisoikeus

Nuoren tukeminen jälkihuollossa

JÄLKIHUOLTOTYÖN ARVIOINNIN APUVÄLINEET

Suunnitteluprosessi:

Tavoite: Uuden elämänvaiheen kokonaisuuden hahmottaminen ja kirjaaminen suunnitelmaksi nuoren ja hänelle tärkeiden ihmisten kanssa.

1.Milloin ja miten nuoren tukiverkosto kartoitetaan sijaishuoltopaikassa nuoren ja hänen perheensä kanssa?

2.Milloin ja miten sijaishuoltopaikassa kartoitetaan nuoren tarvitsemat palvelut nuoren ja hänen perheensä kanssa?

3.Milloin ja miten jälkihuollon kokonaisuudesta tehdään toimijoiden kesken selkeä työn- ja vastuunjako?

4.Onko jälkihuoltosuunnitelma tarkennettu hyvissä ajoin ennen nuoren lähtöä?

- Jäsentääkö jälkihuoltosuunnitelma selkeästi nuoren elämän kulkua sijaishuollon päättymisen jälkeen?

- Käykö jälkihuoltosuunnitelmasta ilmi yksityiskohtaisesti miten hoito ja kasvatusta päättyy juuri tämän nuoren kohdalla?

- Perustuuko jälkihuoltosuunnitelma realistiseen arviointiin nuoren ja hänen lähipiirinsä tilanteesta

- Onko sijaishuoltopaikalla yhdessä sovittu tapa miten ja missä vaiheessa kasvatusta- ja hoitoprosessia jälkihuoltosuunnitelma tehdään.

- Ovatko jälkihuoltosuunnitelman tekemiseen osallistuneet nuori ja hänen huoltajansa, sijoittavan kunnan sosiaalityöntekijä, sijaishuoltopaikan edustajat ja muut harkinnan mukaan.

- Onko jälkihuoltosuunnitelmaan kirjattu jatko-opinnot, asuminen, sosiaalisen verkoston tila, harrastukset, työ ja toimeentulo, tavoitteet ja keinot jäljellä olevalle sijoitusajalle sekä vastuista ja työnsästä sopiminen.

5.Onko sijaishuoltopaikassa kirjallinen suunnitelma siirtymävaiheen toteutuksesta?

Nuoren tukeminen:

Tavoite: Rohkaista ja tukea nuorta sitoutumaan omaan suunnitelmaansa, ja toimimaan sen mukaisesti.

6.Miten paljon sijaishuoltopaikassa varataan ja käytetään aikaa nuoren motivointiin ja psykososiaaliseen tukemiseen ja mitkä ovat keinot siihen?

7.Miten sijaishuoltopaikassa nuorta tuetaan ja avustetaan sopivan asumismuodon löytymisessä?

8.Miten nuorta tuetaan ja avustetaan sijaishuoltopaikassa

•urasuunnittelussa

•koulutus- tai työpaikan hankkimisessa

•koulu- tai työelämän arkipäivässä selviämisessä?

9.Miten sijaishuoltopaikassa kannustetaan nuorta harrastusten jatkamiseen tai uuteen kiinnittymiseen?

10.Miten sijaishuoltopaikassa tuetaan lapsen tai nuoren loma- ja virkistystoimintaa?

11.Miten sijaishuoltopaikassa avustetaan nuorta tarvittavan taloudellisen avun saamisessa?

Nuoren läheisten ihmissuhteiden tukeminen:

Tavoite: Nuoren tärkeiden ihmissuhteiden verkoston vahvistaminen niin, että se sitoutuu ja pystyy tukemaan nuorta jälkihuollon aikana ja loputtua.

12.Milloin viimeksi ja miten säännöllisesti sijaishuoltopaikassa keskustellaan nuoren kanssa hänen läheistään, jotta pysytään ajan tasalla siitä, ketkä ovat nuorelle läheisiä ihmisiä?

13.Miten paljon aikaa on varattu ja käytetään yhteydenpitoon nuorelle läheisten ihmisten kanssa? Millä tavoin ja kuinka usein yhteyttä pidetään?

14.Miten paljon aikaa on varattu ja käytetään nuorelle läheisten ihmisten tukemiseen? Millä tavoin ja kuinka usein läheisiä tuetaan?

Jälkihuollon päättäminen ja arviointi:

Tavoite: Nuoren suunnitelmallinen siirtyminen seuraavaan elämänvaiheeseen ja tiedon kokoaminen siitä, miten jälkihuolto on onnistunut nuoren kohdalla.

15.Onko jälkihuolto päätetty suunnitelmallisesti?

- Onko seuraavan elämänvaiheen kokonaisuutta hahmotettu nuoren ja hänelle läheisten ihmisten kanssa?

- Onko jälkihuollon päättäminen tehty jälkihuoltosuunnitelman mukaisesti ja niin, että se on selkeä kaikille osapuolille?

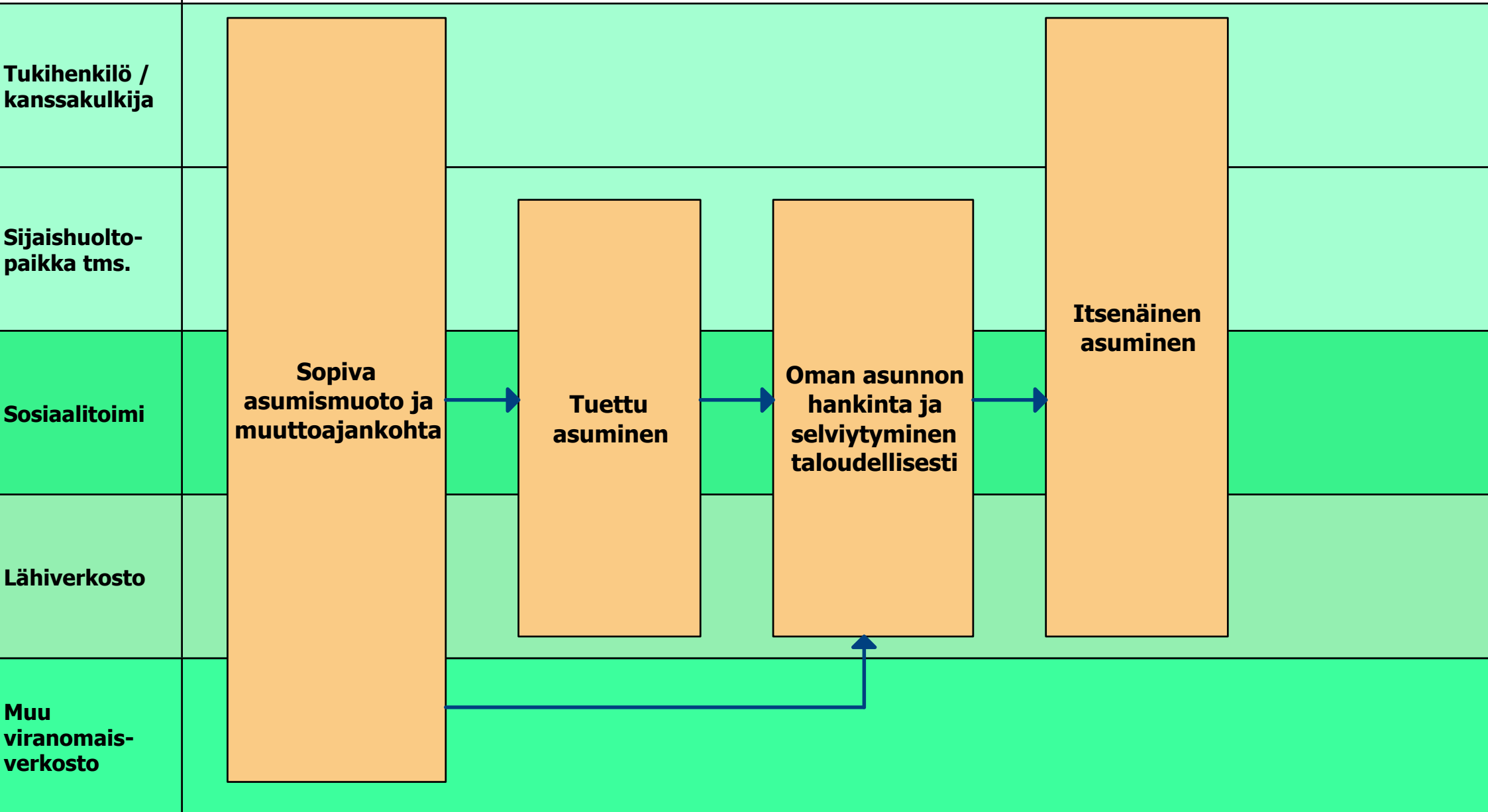
16.Millä tavoin sijaishuoltopaikka kerää palautetta nuorelta, hänelle tärkeitä ihmisiltä, yhteistyökumppaneilta sekä palvelun ostajalta?

17.Miten sijaishuoltopaikassa arvioidaan, miten jälkihuoltosuunnitelman tavoitteet saavutettiin nuoren kehityksen kannalta? Miten sijaishuoltopaikassa arvioidaan suunnitellun jälkihuollonprosessin toteutumista?

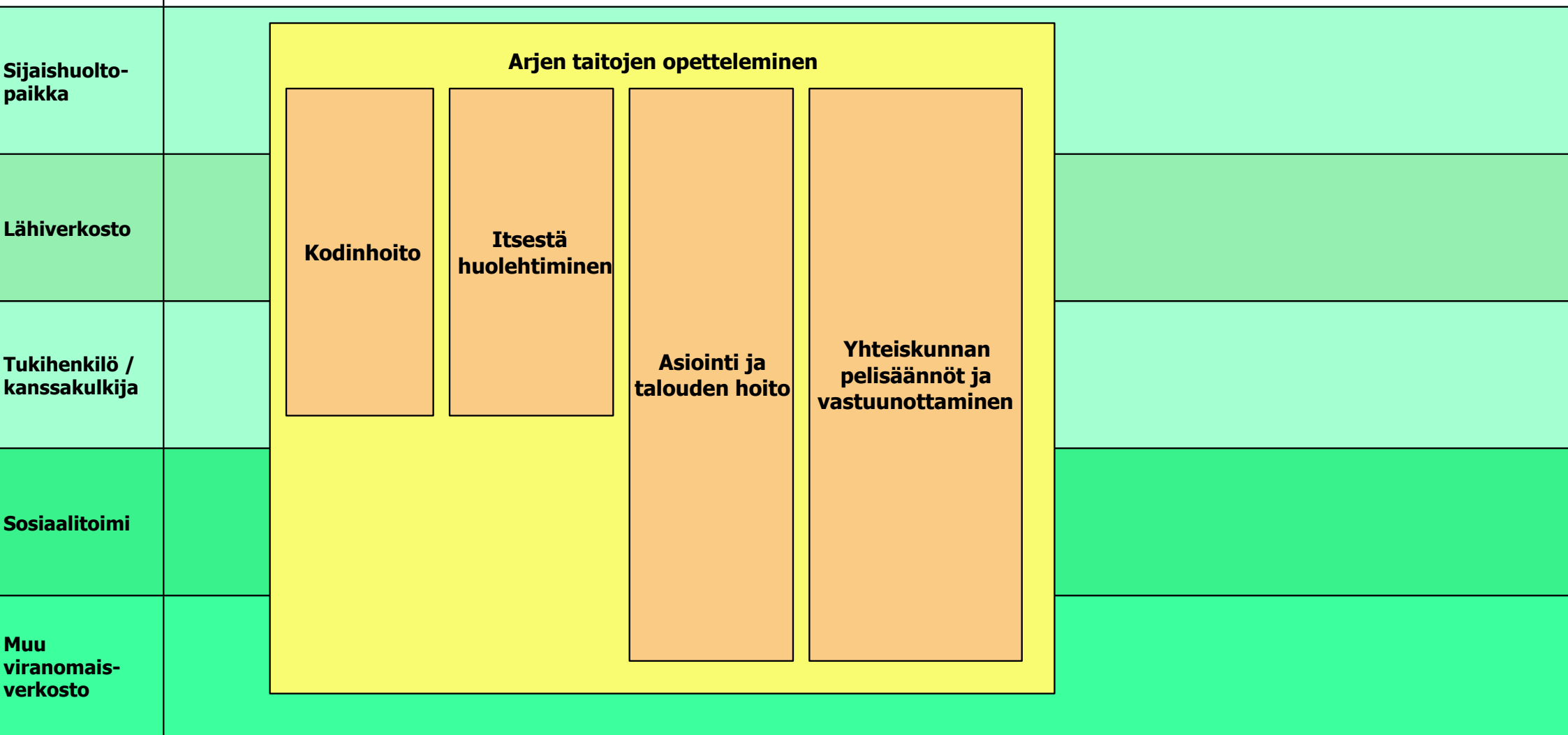
18.Mitkä ovat sijaishuoltopaikan arvot ja toimintaperiaatteet? Miten sijaishuoltopaikassa arvioidaan sen arvojen ja toimintaperiaatteiden toteutumista määritellyssä jälkihuolto-prosessissa sekä työyhteisön että yksittäisten työntekijöiden toiminnassa? Miten arvioinnit dokumentoidaan? Miten palautteet dokumentoidaan? Miten arvioinnit ja palautteet analysoidaan ja onko niillä vaikutusta sijaishuoltopaikan työskentelyn kehittämiseksi?

Lähde: Valtakunnalliset sijaishuollon laatukriteerit. 2004. Laituri-projekti. Sijaishuollon neuvottelukunnan julkaisuja 18. Lastensuojelun Keskusliitto ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Asumisen tukeminen

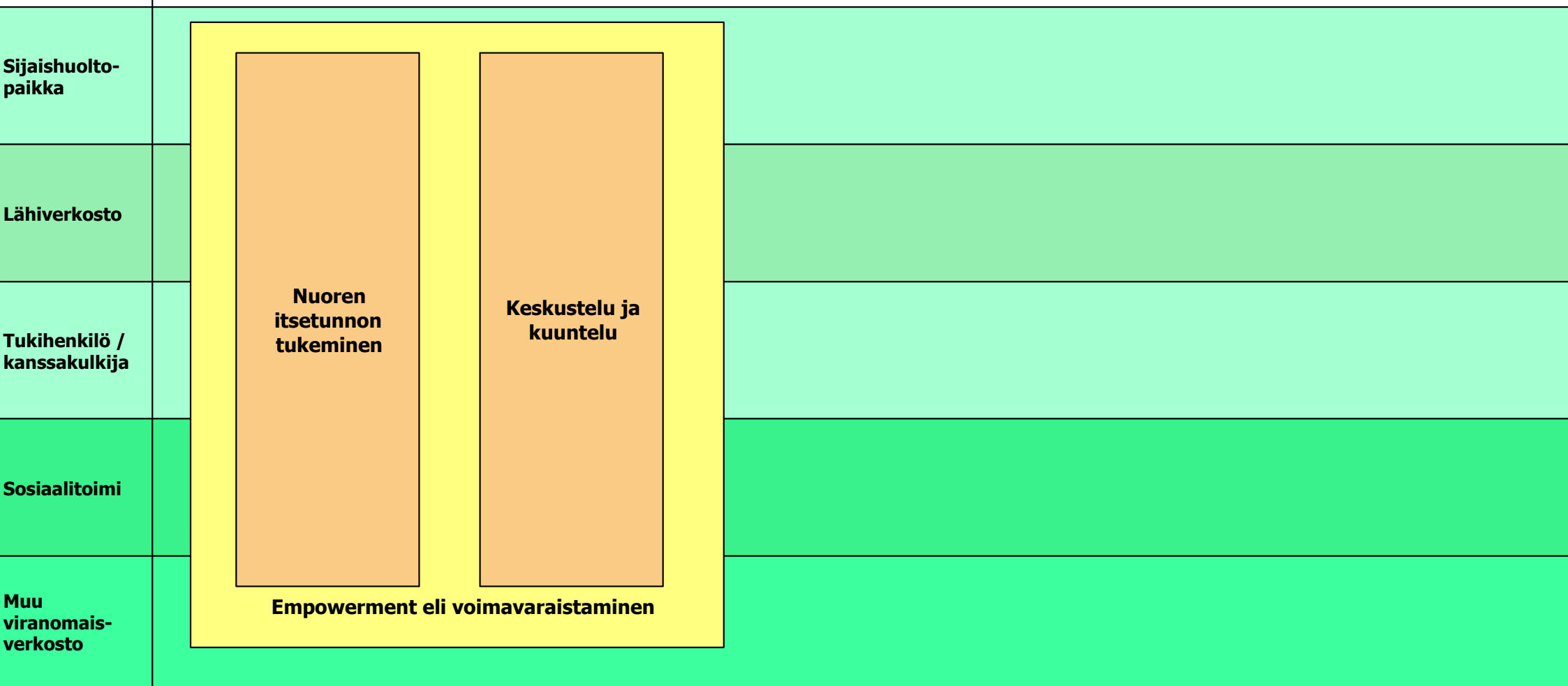
Itsenäistymisvalmiuksien tukeminen

Koulutuksen tai työelämän tukeminen

Sosiaalitoimi			
Muu viranomaisverkosto			Taloudellinen tuki
Sijaishuolto- paikka		Ohjaus ja neuvonta	
Lähiverkosto			
Tukihenkilö / kanssakulkija			

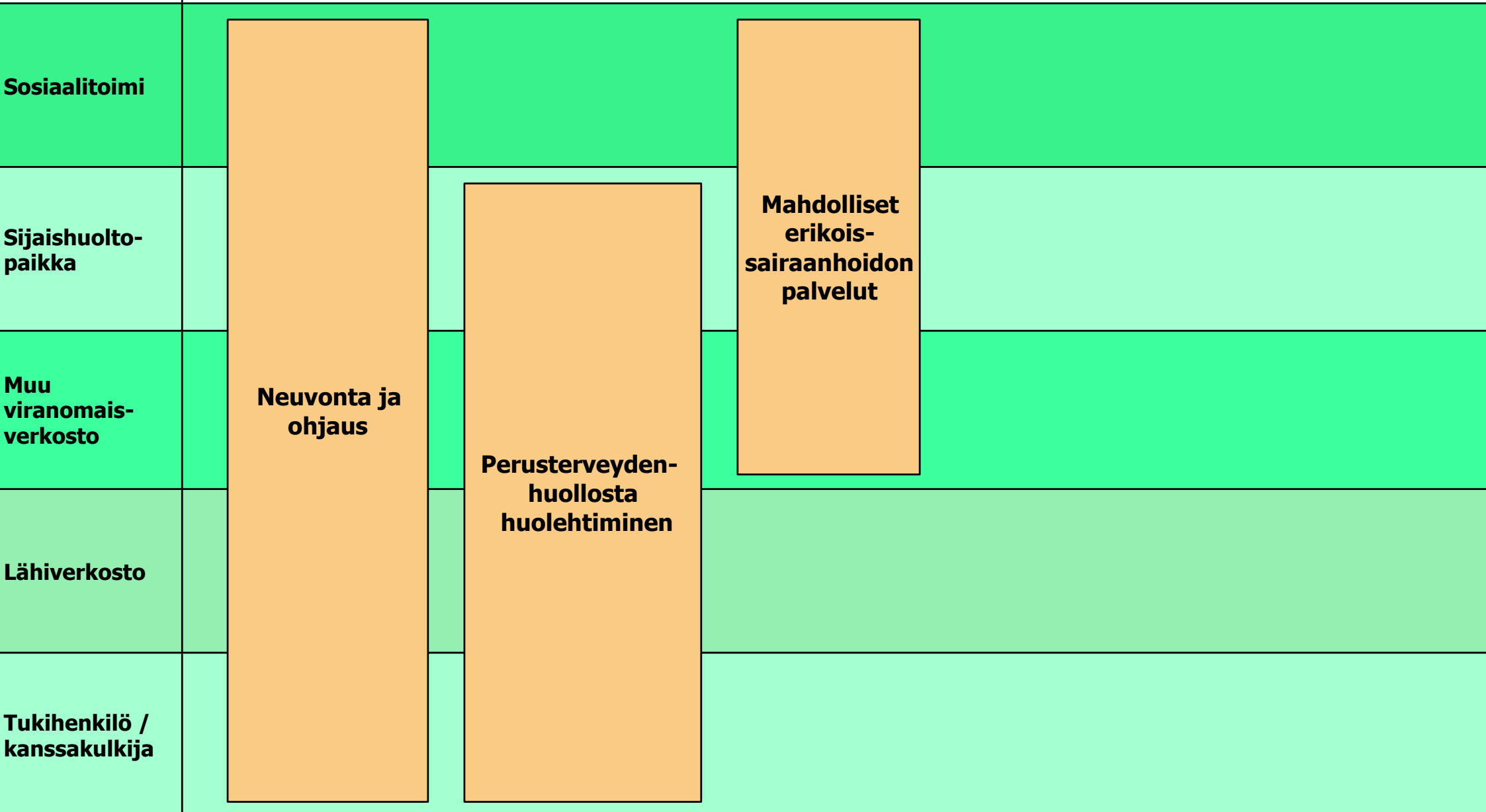
Psykososiaalinen tuki

Taloudellinen tuki

Sosiaalitoimi	Ohjaus ja neuvonta	Etuisuuksien kartoittaminen ja hakeminen	Taloudellisen selviytymisen varmistaminen
Muu viranomaisverkosto			
Sijaishuolto- paikka			
Lähiverkosto			
Tukihenkilö / kanssakulkija			

Terveydenhuolto

Vapaa-ajan tukeminen

